

Literatura popularna

Tom 2
Fantastyczne
kreacje światów

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2014

Literatura popularna

Tom 2

Fantastyczne kreacje światów

PRACE
NAUKOWE

UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NR 3268

Literatura popularna

Tom 2

Fantastyczne kreacje światów

pod redakcją

EWY BARTOS, DOMINIKA CHWOLIKA,
PAWŁA MAJERSKIEGO i KATARZYNY NIESPOREK

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
MAREK PIECHOTA

Recenzent
ARTUR ŻYWIOŁEK

Spis treści

Wstęp (Ewa Bartos, Dominik Chwolik, Paweł Majerski, Katarzyna Nie- sporek)	9
---	---

Przeglądy

KRZYSZTOF UNIŁOWSKI Fantastyka i realizm	15
OLESYA STUZHUK Granice fantastyki literackiej w literaturoznawstwie radzieckim i rosyjskim (tłumaczenie <i>Olga Chrebor</i>)	29
PIOTR STASIEWICZ Strategie badania literatury <i>fantasy</i>	41
KRZYSZTOF M. MAJ Światotwórstwo w perspektywie narratologicznej	63
EWA MIRASIEWICZ Niemieckojęzyczna powieść (anty)utopijna pierwszej połowy XX wieku i jej recepcja w Polsce	83
LESZEK BĘDKOWSKI <i>Science fiction</i> i polityczna poprawność. Perspektywa polskich dys- topii społeczno-politycznych drugiej połowy XX i początku XXI wieku	103
ANTONINA KURTOK Literatura fantastyczna – przypadek chorwacki	123

EWA DRAB

Między kreacją a kreatywnością. Świat przedstawiony i język neologizmów w wybranych powieściach *fantasy* po 2000 roku . . . 133

ELŻBIETA KRUSZYŃSKA

Srebrna piłka, pluszowy miś, gumowy zajaczek – fantastyczni przewodnicy dziecka po świecie realnym 145

HANNA SIEJA-SKRZYPULEC

Fantastyczne strategie? O tym, w jaki sposób zostać twórcą prozy fantastycznej 159

Polskie narracje

TERESA BANAŚ-KORNIAK

Wątki fantastyczne w staropolskiej twórczości sowizdrzałów i baśnióczyków 179

MIROŚLAW GOŁUŃSKI

Inwazja zaświatów w polskiej *historical fantasy*. Rekonesans . . . 193

JACEK KWOSK

Wątki gnostyckie w twórczości Stanisława Lema 211

EWA BARTOS

Robot. Opowieść fantastyczna i naukowa 231

KINGA KASPEREK

Ciri – dziecko, dziewczica, cyborg 245

KATARZYNA WASILEWSKA

Status i kreacyjna funkcja terminologii naukowej w powieści fantastycznonaukowej na przykładzie *Perfekcyjnej niedoskonałości* Jacka Dukaja 263

PIOTR GORLIŃSKI-KUCIK

O tym, jak zrobiony jest *Lód* Jacka Dukaja 275

ELŻBIETA HURNIKOWA

Fantastyczne światy Radka Knappa 289

KATARZYNA NIESPOREK

Groza w opowiadaniu *Talidomid* Dawida Kaina 303

Różne historie

MICHAŁ KISIEL	
Światy wyludnione. Nadzieja i oczekiwanie w <i>Wyludniaczu</i> Samuela Becketta	325
KRYSZYNA WALC	
Cóżżeś pan uczynił, panie Stoker? Motywy fantastyczne w literackiej legendzie księcia Drakuli	337
ANNA WRÓBLEWSKA	
Kreacje światów i chrześcijańskie reinterpretacje mitów w twórczości Clive'a Staplesa Lewisa	357
DOMINIK CHWOLIK	
Powrót do Shire... Baśń uświęcona Ewangelią? O walce dobra ze złem w świecie Tolkiena	373
ELŻBIETA WOJNOWSKA	
Rola muzyki i pieśni w świecie J.R.R. Tolkiena na podstawie <i>Silmarillionu</i> i <i>Władcy Pierścieni</i>	389
MARIA JANOSZKA	
Ludzkie i nie-ludzkie w cyklu <i>Świat Dysku</i> Terry'ego Pratchetta .	405
OSKAR KALARUS	
Wirtualność urzeczywistniona. <i>Sword Art Online</i> Rekiego Kawahary	423
Bibliografia	437
Indeks nazw osobowych	457
Noty o Autorach	469

Wstęp

Prezentowany zbiór rozpraw, studiów, szkiców dokumentuje drugi etap naszych badań nad literaturą popularną. *Dyskursy wielorakie*, tom poprzedni zaprojektowanej serii, przedstawiał szczegółowe oraz panoramiczne ujęcia zagadnień wynikających przede wszystkim z kulturoznawczych, teoretyczno- i historycznoliterackich prób opisu form (łatwej/trudnej, pożądanej/odrzuconej) obecności owej literatury¹. Zebrane wówczas świadectwa lekturowe zapraszały do rekonstrukcji literackiej pop-mozaiki, poszukiwania ważnych detali, kierowały ku próbom syntezy, skłaniały do ujęć modelowych. Padały pytania o związki awangardy z kulturą popularną, o ideologizację literatury powojennej (na przykładzie cyklu Zbigniewa Nienackiego o Panu Samochodziku), o fenomen popularności konkretnych pisarzy (między innymi Antoniego Słonimskiego, Waldemara Łysiaka), przedstawiano zagadnienia wynikające z lektury wydobywającej ludzi pióra z zapomnienia (przykładem Bruno Winawer), nowe odczytania (na przykład książek Magdaleny Samozwaniec), pojawiły się szkice o autorach wciąż wznawianych i obecnych (między innymi Marii Rodziewiczównie, Joannie Chmielewskiej, Alfredzie Szklarskim, Wojciechu Żukrowskim). Powracało zagadnienie listy obecności, usprawiedliwionych (bądź nie) „zniknąć”.

Kurtyna znów idzie w górę. Teraz koncentrujemy uwagę na fantastyce i fantastyczności literackich kreacji, z myślą o granicach (lekturowo walecznych pograniczach) wyobraźni, potencjale artystycznych zapisów, także – pisarskich sukcesach i niespełnieniach. Właściwie można by naszą „nową narrację” rozpocząć od ujmującego fragmentu przedmowy Jamesa E. Gunna z *Drogi do science fiction*:

---

¹ *Literatura popularna*. T. 1: *Dyskursy wielorakie*. Red. E. BARTOS, M. TOMCZOK. Katowice 2003.

poza rok 1900, poza 1750, nawet poza datę narodzin Chrystusa sięgają nadzieje, i marzenia, i obawy, które ostatecznie znalazły wyraz w społeczeństwie opartym na technice, w postaci science fiction. Wcześniej, nim jeszcze odkryto przyszłość, a tym bardziej postęp, ludzie pisali o podróżach do dalekich krain i o cudach, które można tam obejrzeć; nawet o podróżach na inne ciała niebieskie, a w szczególności Księżyc, który widniał na nocnym niebie, zda się tak blisko, że starczy ręką sięgnąć. Pisali o dziwach, które były kiedyś; rozważali miejsce człowieka we Wszechświecie. A swoje zasadnicze pytania i potrzeby oblekali w zbeletryzowaną opowieść; nie w opowiadania i powieści, których jeszcze nie wynaleziono, ale w poematy epickie, sztuki teatralne i baśnie².

Kluczowe będą tu rozważania o miejscu we Wszechświecie, nieuniknione pytania wciąż towarzyszące wędrownikom wyobraźni i właśnie – człowiecze „oblekanie”. To „drogi do”, przy których wbijano drogowskazy: filozoficzne, socjologiczne, przygodowe, poetyckie³. Drogi *science fiction* są jednymi z wielu, o drogach równoległych – bliższych i dalszych, istniejących i „potencjalnych” – chcemy wszakże wiedzieć: perspektywa szkicowania ich mapy, z zaznaczaniem miejsc *ubi leones*, kusia i kusić będzie.

Autorzy prezentowanych w tym tomie tekstów spojrzeli nie tylko na literaturę fantastycznonaukową. Pomyśleli też o tym, co – w najszerszym rozumieniu – określane jest mianem fantastyki („fantastyczności”), co stanowi problem zarówno przy okazji przedsięwzięć porządkujących nasze doświadczenia, jak i przy określaniu reguł rządzących kreacjami (za)światów przedstawionych. Haseł wywoławczych było wiele, zastanawiamy się bowiem nad wieloaspektowością fantastycznych kreacji światów, poszukując ich literackich odzwierciedleń. Fantastycznymi światami mogą być krainy baśniowe, mityczne, legendarne:

Baśnie, opowiadania fantastyczne tak modne w XIX wieku, wreszcie obecny rozwój *science fiction* zdają się otwierać szeroko wrota niczym nie poskromionej fantazji. Jakby żadna przeszkoda, żadna bariera nie miała tu krępować kaprysów wyobraźni. Wydaje się, iż sięga ona za każdym razem do dziedziny, w której wszystko jej wolno

² *Droga do science fiction*. Wybór, przedmowa i tło historyczne J.E. GUNN. T. 1: *Od Gilgamesza do Wellsa*. Warszawa 1985, s. 12.

³ Zob. np. „z perspektywy czasu” A. WÓJCIK: *Przedmowa*. W: *Spotkanie w przestrzeniach 1. Antologia młodych '79*. Warszawa 1982, s. 5–12.

– pisał w klasycznym szkicu Roger Caillois⁴. Zamykał tekst uwagą:

Wszystkie [...] rojenia fantazji, z pozoru najswobodniejsze, ukrywają jednak, pod różnoksztalną grą symboli, tęsknoty i obawy, które istnieją tak długo, jak człowiek istnieje, i zmieniają się wraz ze zmianami, jakie wnosi on do swego losu. Co do tej części losu, która pozostać musi niezmienna, marzenia i lęki też trwają uparcie, przez wieki takie same. Co do pozostałych jednak, oblicze ich się zmienia, w wyrazie i rysach. Niczym znak wodny fikcja nosi jego wizerunek, który chociaż płynny i niepewny, jest zawsze rozpoznawalny i odkrywczy⁵.

Intrygują nas właśnie owe „kaprysy wyobraźni”, „gra symboli”, upartość i poszukiwanie nowych masek; przyciągają uwagę fantazmaty i osobliwe „imaginaria”, muzyka, także rozmaicie sytuowane i objawiane w literaturze znaki grozy, pęknięcia monolitów *ratio* i zachwiania stabilnych konstrukcji. Warto ten obszar wyobraźni analizować, warto z upływem czasu wciąż go aktualizować. Aktualizacje mogą być kontrowersyjne, kontrowersje – oby twórczo – aktualizowane. Dlatego spoglądamy na zasadnicze kwestie „relacji granic” realizmu i fantastyki, strategii opisu literackich faktów oraz – zawsze intrygujących – perspektyw badań (to w części tomu opatrzonej tytułem *Przeglądy*). Socjologiczne aspekty zainteresowań fantastyką, rynkowymi strategiami, rankingami, historia fanzinowych promocji, kolejnych pism i przecierających szlaki oficyn – to kwestie do podjęcia, tak jak rozważania o mechanizmach marginalizacji i pierwszoplanowej obecności literatury intrygującej tajemnicami „nie z tego świata”. W tym tomie dwudziestu sześciu badaczy zajmuje się problemami metodologicznymi, literaturą i metaliteraturą, podejmuje – co zapewne będzie „tekstotwórczo” owocne – wyzwania reinterpretacyjne.

Interesuje nas problematyka zróżnicowanych sposobów re-prezentacji rzeczywistości, która zderza się z tym, co fikcyjne, niekiedy ostentacyjnie wręcz „papierowe”. Rozważania temu poświęcone znalazły się w blokach *Polskie narracje* oraz *Różne historie*. „U podstaw” odnajdziemy oczywiście refleksje o przynależności do form i norm gatunkowych, o nawiązaniach stabilizujących sytuację komunikacyjną, ale i potencjale twórczej destrukcji, nie mogły umknąć uwadze kwestie terminologii naukowej, języka (powoływanego do życia choćby w po-

---

⁴ R. CAILLOIS: *Od baśni do „science-fiction”*. Przeł. J. LISOWSKI. W: R. CAILLOIS: *Odpowiedzialność i styl*. Wybór M. ŻUROWSKI. Słowo wstępne J. BŁOŃSKI. Warszawa 1967, s. 31.

⁵ *Ibidem*, s. 64–65.

staci neologizmów opowieści *fantasy*). Własnych nóg i zaangażowania na pewno nie zabrakło. Tak, właśnie nóg, tych, na które w *Fantastyce i futurologii* wskazywał Stanisław Lem, postulując prowadzenie badań nad jednym z interesujących nas obszarów literatury:

Za jedną z dotkliwszych bolączek tego gatunku wypada uznać nieobecność postulatywnej, racjonalnej, teoretycznie na własnych nogach stojącej krytyki, ani nihilizującej, ani apologetycznej, bo zaangażowanej nie tylko w sprawę samej fantastyki, lecz w zwierzchnie stosunki pomiędzy kulturą a literaturą, od których los obu zależy⁶.

Wybierany materiał literacki pochodzi z różnych lat, zatem świadectwa wrażliwości i potencjał wyobraźni okazują się raz sobie bliskie, innym razem bardzo odległe. Sowizdrzałowie, Stanisław Lem, Jacek Dukaj, Radek Knapp, Samuel Beckett, Clive Staples Lewis, John Ronald Reuel Tolkien, Terry Pratchett – to tylko wybrani pisarze, o których wyobraźni, potencjale kreacji innych rzeczywistości, estetycznych zaburzeniach „porządku literatury” tutaj przeczytamy.

„Cóżżeś pan uczynił, panie Stoker?”, „Powrót do Shire... Baśń uświęcona Ewangelią?” – tak brzmią dwa pytania umieszczone w tytułach wybranych szkiców z niniejszego tomu. W samych tekstach całego tomu pytań będzie – danych bezpośrednio lub przez nas „odzyskiwanych” – więcej. Autorzy formułowali zagadnienia, a także stawiali pytania, starając się na nie odpowiedzieć, jednak pytania – jedynie wypowiedziane, pozostawione na razie „samym sobie” – będą istotne. Odpowiedzi zachęcą (teraz lub nieco później) do zadawania... pytań kolejnych.

Zebrane teksty przedstawiają rozmaite modele lekturowe, są świadectwem odmiennych typów kreowania lekturowego świata, a na konfrontacji sposobów sztuki od- i doczytywania literatury popularnej wciąż nam będzie zależało.

Ewa Bartos, Dominik Chwolik, Paweł Majerski, Katarzyna Niesporek

---

⁶ S. LEM: *Fantastyka i futurologia*. T. 2. Kraków 1973, s. 546.

Indeks nazw osobowych

W indeksie nie uwzględniono nazwisk występujących w bibliografii.

- A**
Abercrombie Joe 136
Abrams Jeffrey Jacob 75
Adamson Andrew 368
Ajdukiewicz Kazimierz 103, 104
Akihiko Kayaba 425–426, 428
Alber Jan 65
Aleksander Wielki 276
Allen Graham 67
Altaner Berthold 217
Amichai Yehuda 67
Anderman Janusz 160
Anderson Poul 34
Andrejew Leonid 127
Andrzej, św. 204
Annieński Innocenty 29
Aralica Ivan 128
Arieniew Władimir 37
Armstrong Karen 54
Arthur Charles Clarke 27
Arystoteles 57, 171, 281
Asimov Isaac 19, 27, 49, 160, 162, 163, 164, 168, 169
Atenajos z Naukratis 185
Attebery Brian 47–50, 52, 53, 60, 61
Attyla 343
Augustyn Michael 340, 341, 342
Augustyn, św. 213, 221, 229
Augustynek Błażej 426
- B**
Babuchowski Szymon 373, 375, 376
Bachtin Michaił 185
Badecki Karol 180, 182, 186
Badinter Elisabeth 245
Badiou Alain 325, 326, 333
Bagić Krešimir 126, 127, 128, 130, 131
Bahdaj Adam 150–155
Balbus Stanisław 185
Balcom David 66
Baldwin Marshall 204
Balzac Honoré de 166
Balzac zob. Balzac Honoré de
Bałutowa Bronisława 17
Banasiak Bogdan 251
Banaś-Korniak Teresa 179, 181, 185, 186
Banaś Teresa zob. Banaś-Korniak Teresa
Barbara Okólska 19
Barbieri Veljko 128, 131
Barker Clive 305
Barron Neil 52
Barthes Roland 65, 167

- Bartmiński Jerzy 105, 106, 265
 Bartnik Dorota 381
 Bartos Ewa 9
 Bartoszewicz Kazimierz 179
 Basztowa Ksenia 344, 347
 Bataille Georges 306
 Baudelaire Charles 309
 Baudrillard Jean 434
 Baum Frank 25
 Bava Mario 304
 Beagle Peter Soyer 44
 Bebel Heinrich 182
 Beckett Samuel 12, 45, 325–335
 Bednarek Henryk 213
 Beheim Michel 343
 Beksiński Zdzisław 236
 Bergson Henri 188
 Berman Christopher James 92
 Bernal John Desmond 19
 Bernatowicz Małgorzata 64
 Bertowski Roman 112, 113, 117
 Bester Alfred 27
 Będkowski Leszek 105, 106, 108, 110, 112
 Biały Beata 340
 Biały Leszek 195
 Biberkopf Franciszek 98
 Bieda Ignacy 229
 Bielawska Hanna 145
 Bieńkowski Zbigniew 93
 Biga Vesna 129
 Bloch Ernst 333, 334
 Bloch Marc 349
 Błach Sylwia 303
 Błoński Jan 11, 20, 161, 297
 Boccaccio Giovanni 182
 Bolko, król (właśc. Bolesław II Zapomniany) 199
 Bomba Radosław 316
 Bond Michael 149
 Booker Keith 91
 Borges Jorge Luis 126, 127
 Boruń Krzysztof 15
 Bosch Hieronim (właśc. van Aken) 95
 Bosteels Bruno 325, 333
 Boy-Żeleński Tadeusz 216
 Bradley Marion Zimmer 248–249
 Brandt Sebastian 182
 Brecht Bertoldt 76
 Brett Peter 136, 142
 Brian Wilson Aldiss 27
 Briggs Stephen 407
 Brod Max 92, 94
 Brodskij Nikołaj L. 30
 Brodzka Alina 338
 Bronikowski Aleksander 195, 207
 Brown Dan 343
 Brown Federic 169
 Broz Josip (pseud. Tito) 123
 Brückner Aleksander 198
 Bruner Kurt 374, 375, 376, 380, 381, 383
 Brunhoff Jean de 149
 Brykalski Dawid 160, 161, 173, 174
 Brzetysław I, książę 199
 Brzezińska Anna 161, 168, 245, 260
 Brzostek Dariusz 298
 Brzozowski Stanisław 284–285
 Buchwald-Pelcowa Paulina 179
 Budrewicz Tadeusz 193
 Bukowska Monika 344
 Bulatović Miodrag 349
 Bułhakow Michaił 127
 Burnett Frances Hodgson 358
 Butler Judith 249
 Byatt Antonia S. 406
 Caillois Roger 11, 20–21, 42, 84, 161, 165, 166, 167, 171, 195, 297
 Calvino Italo 48, 127
 Cameron James 247
 Campbell Joseph 251–252
 Canavan Trudi 136
 Card Orson Scott 54, 78
 Carpenter Humphrey 401
 Carter Lin 135
 Castells Manuel 316
 Cazacu Matei 340
 Cegiela Marek 252

- Cetot Dagmara 383
Chandler Raymond 174
Cherezińska Elżbieta 200, 208
Chmielewska Joanna 9
Cholewa Piotr Władysław 407, 408,
410, 412, 414, 416, 419
Chrebor Olga 29–39
Christ Rafał 303
Chruszczewski Czesław 24–27
Chrystus zob. Jezus Chrystus
Cichowicz Stanisław 188
Cieliczko Paweł 193–194
Cioran Emil 332
Clarke Arthur Charles 19
Clute John 35, 52
Cohen Jack 406
Collodi Carlo 149
Copleston Frederick 213
Coppola Francis Ford 337, 415
Coren Michael 357, 358
Corrinth Curt 84, 89, 90, 99, 100
Craven Wes 304
Creeley Robert 67
Csicsery-Ronay Istvan 78
Čuić Stjepan 128, 129
Culler Jonathan 22
Cyceron (właśc. Marcus Tullius Ci-
cero) 395
Czaplińska Joanna 105
Czapliński Przemysław 111
Czarny Tomasz 303
Czibor-Piotrowski Andrzej 299
Czechowicz Józef 92
Czernyszowa Tatiana 29
Czerw Maria 121
- Ćirlić Dorota Jovanka 349
- Da** Fiore Joachim 212
D'Alembert Jean 69
D'Ammassa Don 35
Danto Arthur Coleman 197, 209
D'Arc Joanna 203
Darwin Karol Robert 220
D'Aurevilly Jules 84
- Davenport Basil 18
Davis Erik 285
Dawkins Richard 226
Dąbała Jacek 170
Dąbrowski Krzysztof 303
Deleuze Gilles 325, 326, 334
Denham Robert 17
Derrida Jacques 64
Dębski Eugeniusz 112, 113, 117, 164,
165, 170, 171, 172, 173
Dębski Rafał 199, 200, 206, 208
Dickens Karol 166
Dick Philip Kindred 34, 276
Diderot Denis 69
Di Nola Alfonso Maria 201
Döblin Alfred 83, 84, 86, 87, 98, 99,
100
Dobrzycki Wojciech 216
Doizos Gardner 163, 164, 171
Doležel Lubomir 66
Domagalski Dariusz 205, 206, 345,
346, 347, 351
Domenichi Lodovico 182
Donaldson Stephen Reeder 44
Donat Branimir 126, 128
Dostojewski Fiodor 172, 236
Douglas Kirk 294
Dracula zob. Drakula
Drakula (właśc. Wład III Palownik)
337–356, 415
Draż Bronisław 108
Dukaj Jacek 12, 63, 69, 80, 109, 112,
114, 232, 263–264, 267–270, 272,
275, 277, 279, 281, 283–286
Dworzaczek Ignacy Karol 216
Dzwonowski Jan 190
- E**borowicz Waclaw 213
Eckardt Uwe 99
Eco Umberto 66, 67, 69, 76, 77, 79,
159, 168, 171, 374
Ejgies Józef 30, 31, 32
Ekier Jakub 91
Eliade Mircea 55
Eliot Thomas Stearns 67

- Engels Fryderyk 32
 Erlich Richard 51
 Euklides 425
 Everson John 306
- F**
 Faron Bolesław 193
 Faust Johannes 347
 Fiałkowski Tomasz 96
 Filiciak Mirosław 64
 Fisher Douglas 79
 Flaker Aleksandar 124
 Fludernik Monika 65, 66
 Foia Victor 350, 354
 Fonstand Karen Wynn 74, 402
 Foster Robert 74
 Foucault Michel 251, 253
 Franius Ewa 247
 Frankiewicz Małgorzata 17
 Fraser Nancy 420
 Freud Sigmund 47
 Friedländer Salomon (Salomo)
 (pseud. Mynona) 95
 Fromm Erich 309
 Frost Christine 348
 Frye Northrop 16–17
- G**
 Gaiman Neil 368
 Gajda Kazimierz 193
 Gajda Stanisław 264–266, 271
 Gajek Grzegorz 303
 Gardner Urszula 353
 Gast Johannes 182
 Geier Manfred 23
 Gemra Anna 56–57, 61, 417
 Gernsback Hugo 16–17, 19
 Gierek Edward 290, 294
 Gieysztor Aleksander 198, 199
 Gilenson Borys 36
 Gilson Etienne 229
 Gladwell Malcolm 167
 Głowa Stanisław 229
 Głowiński Michał 18, 22, 67, 105,
 193
 Gochnio Jerzy 252
 Goethe Johann Wolfgang von 202
- Goettel Glenn 345
 Gogol Nikołałaj 84, 127, 166
 Goldstein Albert 128
 Gombrowicz Witold 92
 Gontarski Stanley 328
 Gorecka-Kalita Joanna 374
 Goreń Andrzej 185
 Gorliński-Kucik Piotr 275
 Gorzkowski Albert 363
 Gottlieb Erika 91
 Goya Francisco 95
 Gómez Teodoro 381, 382
 Grahame Kenneth 45
 Grant John 35
 Greco Michael 325
 Gromowa Ariadna 33
 Gromyko Olga 37
 Grossman Marianne 348, 351, 352,
 354
 Grotta Daniel 74
 Grucza Franciszek 265
 Gruszczyński Waldemar 340
 Grzegorzczuk Renata 106, 269,
 272
 Grzeszczuk Stanisław 179–180, 186,
 190
 Grzędowicz Jarosław 112, 114, 117
 Grzywacz Marek 303, 305, 307
 Gucałski Krzysztof 392, 393
 Guest Kevin Michael 347
 Gulisano Paolo 360, 367, 373, 375
 Gumkowski Marek 374
 Gunn James Edwin 9, 10
 Gutfeld Dorota 137, 138
- H**
 Habsburg Maria Teresa 291
 Haldane John Burdon Sanderson 19
 Handke Ryszard 19, 22, 77, 263, 264,
 339
 Haraway Donna 247–248, 253, 256–
 257, 259–260
 Hardling Ryan 306
 Hartman Jan 216
 Has-Tokarz Anita 303, 307, 317
 Heidegger Martin 227

- Heim Michael 424
 Heinlein Robert Anson 18, 27, 49, 270
 Heller Michał 232
 Hemingway Ernest Miller 164, 174
 Herling-Grudziński Gustaw 93
 Herman David 65, 66, 69, 70, 78, 80
 Hertz Benedykt 149
 Herzog Werner 415
 Hesse Hermann 84, 90, 91, 97, 98, 99
 Hildegarda z Bingen 392, 395
 Hipokrates z Kos 185
 Hoffmann Ernst Theodor Amadeus
     84, 95, 149
 Holt Ian 344
 Homer 52, 53
 Hopper Walter 360
 Horozović Irfan 128, 129
 Howard Robert 41, 48
 Hrabal Bohumil 299–300
 Hrushovski Benjamin 67
 Huberath Mark (właśc. Hubert Ma-
     rek Harańczyk) 111
 Huelle Paweł 95
 Hulsbusch Johannes 182
 Hume Kathryn 44–46, 50, 51, 54, 61,
     64
 Humphreys Chris 353
 Hurnikowa Elżbieta 105
 Hutcheon Linda 64, 193
 Huxley Aldous 49, 110
- I**nglot Jacek 105
 Innis Michaels 65
 Isaacharoff Michael 64
 Iwan IV Groźny, car 343
- J**abłoński Robert 425, 426, 427
 Jabłoński Witold 194, 197, 199–202,
     204, 208–209, 245
 Jackowska Olga (pseud. Kora) 96
 Jackson Peter 50, 61, 70, 74, 76, 134,
     135, 376
 Jackson Rosemary 44, 46–47, 54, 134
 Jacob Charle 306
 Jahn Manfred 66
- Jameson Fredric 17
 Jamróz Marek 392, 395
 Jan bez Ziemi 343, 344
 Janczarski Czesław 149
 Janion Maria 197, 415
 Jankowski Andrzej 251
 Jan Paweł II (właśc. Karol Wojtyła),
     papież 360
 Jan z Kijan 190
 Jarmuszkiewicz Anna 277
 Jarzębski Jerzy 23, 109, 214, 220, 223,
     226
 Jasiński Ryszard 16
 Jaworska-Witkowska Monika 97, 98
 Jelčić-Bużimski Dubravko 128, 129
 Jenkins Henry 63, 64, 67, 68, 69, 76,
     79
 Jezernik Bożidar 338
 Jezus Chrystus 10, 212, 228–229, 349,
     361, 363, 376, 377, 383, 384
 Jęczmyk Lech 15, 19, 77
 Jochemczyk Mariusz 93
 Jonas Hans 212, 215, 216, 227, 228
 Jonathan Swift 27
 Jørgensen Kristine 78, 79
 Jung Carl Gustav 17
- K**aczmarek Jacek 113
 Kaczor Katarzyna 245, 251, 252, 257,
     339
 Kafka Franz 45, 83, 84, 90, 91, 92, 93,
     94, 95, 95, 99, 127, 236
 Kagarlicki Julij 20
 Kain Dawid 303, 307–309, 311, 314–
     315, 319
 Kalinowski Daniel 91, 92, 93, 94
 Kamiński Piotr 331
 Kania Ireneusz 201
 Kaniowska-Lewańska Izabela 148
 Karol Wielki 343
 Karst Roman 93
 Kartezjusz (właśc. René Descartes) 216
 Kasprzak Monika 113
 Kawahara Reki 423, 426, 428, 431,
     433, 434, 435

- Kay Guy Gavriel 74
 Kazan Elia 169
 Kekanović Drago 127, 128, 131
 Kellner Douglas 429
 Kelly John Norman Davidson 229
 Kempczyński Paweł 112
 Keyes George 75
 Kędzierski Marek 329
 Kępczyński Robert 117
 Kiepas Andrzej 434
 Kierul Jerzy 285
 Kijowski Andrzej 15
 King Stephen 34, 166, 305
 Klastrup Lisbeth 77, 79
 Klemens z Aleksandrii 391
 Klementowski Robert 231
 Klentak-Zabłocka Małgorzata 92
 Klimowicz Marek 212
 Kloch Zbigniew 120
 Kłoczowski Jan Maria 349
 Kłosiński Krzysztof 167
 Kłos Radosław 77
 Knapp Radek 12, 289–301
 Knight Damian 35
 Kofta Maria 93
 Kohelet, syn króla Dawida 382
 Kolumb Krzysztof 406
 Komendant Tadeusz 251
 Kopaliński Władysław (właśc. Jan Stefczyk) 272
 Kopalski Jacek 248
 Kopociński Dariusz 344
 Kora zob. Jackowska Olga
 Kornhauser Julian 126, 127, 340
 Korwin Maciej 343
 Kossakowska Lidia 173
 Kossak Zofia 193, 195
 Kostova Elizabeth 343, 347
 Kotarbiński Tadeusz 281
 Kot Radosław 74
 Kowalczyk Jolanta 163
 Kowalewski Włodzimierz 112, 114
 Kownacka Maria 149, 153
 Kowtun Ołena 29
 Kozielecki Józef 172
 Krasiński Zygmunt 208
 Krasuska Karolina 249
 Kraszewski Józef Ignacy 200
 Krawczyk Dorota 391
 Kres Feliks Wiktor (właśc. Witold Chmielecki) 160, 163, 169
 Kristeva Julia 118
 Kroszczyński Stanisław 277
 Królak Sławomir 434
 Krzemień-Ojak Sław 425
 Krzyżanowski Julian 180, 182, 186
 Kubin Alfred 84, 85, 86, 90, 91, 94, 95, 96, 99
 Kubiński Grzegorz 427, 429
 Kuciak Agnieszka 373
 Kulesza Dariusz 193, 194
 Kulesza Rafał 303
 Kuliczowska Krystyna 147
 Kuncewicz Piotr 232
 Kurecka Maria 97

 L'Engle Madeleine 54
 L'Isle-Adam de 84
 Ladan Tomislav 128
 Landa José Angel García 73
 Landow George 65, 66
 Langer Susanne 392–393
 Lawhead Stephen 252
 Lebedziński Henryk 133
 Lecerle Jean-Jacques 325, 326
 Lee Edward 306
 Le Goff Jacques 194, 200, 349
 Le Guin Ursula Kroeber 34, 44, 49, 54, 56, 61, 78
 Lem Stanisław 12, 15, 19, 23–24, 27, 29, 37, 41–44, 59, 60, 119, 162, 163, 167, 169, 172, 173, 211–229, 231–232, 234–236, 264, 277, 289–290, 293, 297–298
 Lenin Włodzimierz 32
 Leonardo da Vinci 343
 Leon-Dufour Xavier 229
 Leś Mariusz Maciej 105, 222, 238
 Leu Corneliu 352, 346
 Levitin Daniel 167

- Lewandowski Konrad Tomasz 106, 107, 203
Lewis Clive Staples 12, 54, 56, 61, 83, 357–371, 374
Leyen Friedrich von der 339
Libera Antoni 327, 331, 332
Lichański Jakub 56, 57, 61
Lichański Stefan 94, 95, 98, 99
Liebrand Claudia 91
Linke Anna Maria 94, 95
Linkner Tadeusz 197
Lipińska Irena 343
Lisowski Jerzy 11, 20, 161, 297
Lloyd Alexander 54
Lovecraft Phillips Howard 34, 37
Löw Reinhard 220
Lucas George 75
Lumley Brian 343
Lupa Krystian 94, 96
- Łasoń-Kochańska Grażyna 248
Łebkowska Anna 67, 105
Łoś Albert 183
Łoziński Władysław 104, 120
Łysiak Waldemar 9
- M**
Mach Jolanta 164
Machulski Juliusz 106
Mackiewicz Józef 112
Madaliński Michał 220
Magellan Ferdynand 406
Majdak Zvonimir 128
Majerski Paweł 12
Majka Justyna 94
Maj Krzysztof M. 77
Makowiecka-Siudut Anna 298
Malejka Jagna 298
Malinowski Krzysztof Wiesław 20
Małczak Leszek 126
Mandelstam Osip 67
Manlove Colin 370
Manovich Lev 426
Manson Marilyn 311
Marcjon z Synopy 229
Marek, św. 380
Margolin Urieg 66
Marinković Ranko 128
Markiewicz Henryk 105
Markowski Michał Paweł 105, 167
Marks Karol 32
Marlowe Christopher 202
Marquez Gabriel Garcia 49
Martin George Raymond Richard 83, 172
Martuszevska Anna 168, 170, 339
Maryniarczyk Andrzej 211
Maślaw zob. Miecław
Mateja Paweł 303
Mateusz, św. 378
Matuszek Gabriela 163
Matuszewski Krzysztof 251
Maupassant Guy de 127, 166
Mayakovsky Vladimir 67
Maziarski Jacek 233
McHale Brian 65
McPhillip Patricia A. 44
Mendlesohn Farah 50–52, 53, 60, 134, 135
Menegallo Gilles 415
Mengele Josef 257
Merton Robert King 310
Meyer Stephanie 252, 415
Meyrink Gustav 84
Michajłowski Borys 32, 33
Michałowska Teresa 179
Mickiewicz Adam 18, 390
Miczka Tadeusz 424, 429, 430, 434
Miecław, książę 197–199
Mieszko II, król 197, 199
Miéville China 51, 80
Miller Elizabeth 340
Milne Alan Alexander 149
Mircza, brat Drakuli 347
Miszcz Andrzej 17
Mitka Karol 303
Momro Jakub 326
Moorcock Michael 34
Morak Zygmunt 233–234
Morawska Ewa 310
Morawski Stanisław 188

- More Thomas 35
 Mortka Marcin 142, 201, 202
 Morus zob. Thomas More
 Mrozek Witold 96, 97
 Mrugowski Sławomir 196, 208
 Mrukówna Julia 229
 Mull Brandon 136, 140, 141, 142
 Müller Götz 85, 87, 91
 Murawjow Władimir 34
 Murphy David 405
 Murray Janet 67, 79
 Mynona zob. Friedländer Salomon (Salomo)
 Myszor Wincenty 211–212
- N**akoneczny Tomasz 109
 Narumov Borys 37
 Nassar Anthony A. 333
 Nawrocki Rafał 231, 233, 234, 235, 236, 238, 239
 Nemeč Krešimir 124, 125, 128, 130
 Nerval Gérard de 84
 Nesbit Edith 358
 Newman Kim 344, 354
 Nicholson Jack 345
 Niebrzegowska-Bartmińska Stanisława 106
 Nienacki Zbigniew (właśc. Zbigniew Nowicki) 9
 Nietzsche Friedrich 209
 Niewiadomski Andrzej 238
 Nodier Charles 29
 Novak Slobodan 128
 Nowakowska Katarzyna 97
 Nowicka Justyna 94
 Nowosielska Anna 341
 Nudelman Roman 33, 34
 Nycz Ryszard 18, 106
- O**barski Eugeniusz 84
 Ochab Janusz 195, 344
 Oczko Piotr 338
 Okołowski Paweł 211, 212, 213, 220, 221
 Okopień-Sławińska Aleksandra 105, 162
 Okólska Barbara 77
 Olczak Elżbieta 276
 O'Neill Shane 348, 349, 350, 354
 Oramus Dominika 194
 Oramus Marek 111, 112, 113, 117, 119
 Orwell George (właśc. Eric Arthur Blair) 108
 Ostrowska Bronisława 149
 Ostrowska Elżbieta 149
 Otwinowski Walerian 184
 Ouaknin Marc-Alain 205
 Oziewicz Marek 54, 61, 357, 358, 360, 361, 367, 419
- P**achciarek Paweł 217
 Pacyński Tomasz 208
 Palownik Wład zob. Drakula
 Pamuk Orhan 343
 Papużyńska Joanna 148
 Paracelsus (właśc. Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus von Hohenheim) 347
 Parnicki Teodor 193, 209, 276
 Paro Nedjeljko 128
 Parowski Maciej 26, 27, 108, 111
 Parrinder Patrrick 19
 Paulk Kate 345, 353
 Pavel Thomas 66
 Pavičić Jurica 129
 Pavličić Pavao 127, 128, 129, 130, 131
 Paweł, św. 229, 362
 Pawłowski Roman 96
 Pawłowski Tadeusz 103, 120
 Pelc Janusz 179
 Perry Michael 74
 Piechota Marek 297
 Piechowiak Anna 423
 Piekara Jacek 112
 Pieniążek-Marković Krystyna 127
 Pier John 73
 Pietrzak-Merta Magdalena 248
 Pilch Jerzy 96
 Pilipiuk Andrzej 107, 108

- Pisarek Walery 265
Pitagoras 391
Pitrus Andrzej 304, 316, 426
Piwowarczyk Damian 106
Platon 25, 35, 362, 391
Platt Dobrosława 179
Pliniusz Starszy (Caius Plinius Secundus, zw. Maior) 185
Plotyn 224
Plutarch z Cheronei 185
Płaza Maciej 17
Poe Edgar Allan 16, 17, 84, 95, 127
Poggio Bracciolini Gian Francesco 182
Polkowski Andrzej 252, 359, 363, 365, 366
Polony Leszek 390
Popiel Magdalena 282
Porazińska Janina 149
Potrykus-Woźniak Paulina 29, 25
Pound Ezra Weston Loomis 67
Power Nina 325, 326
Półtawski Andrzej 220
Prachett Terry 12, 58, 83, 405–421
Pranjić Krunoslav 124
Prokopówna Eugenia 92
Prorok Leszek 235
Pruska Krystyna 205
Pruski Krzysztof 205
Przemysław II, król 200
Pudlevitz David 342, 343, 347, 349, 350, 354
Pulman Philip 368
Pułka Leszek 159, 161, 162
Pustowaruk Marek 58, 59, 405, 406
Pycia Paulina 126
Pynchon Thomas 309
- R**abelais François 182, 185
Rackow Markus 91
Radecki Łukasz 303
Radkowska-Walkowicz Magdalena 149, 411
Rado Lisa 250
Radożycka-Paoletti Maria 194
Raosa Ivan 128
Ratajczak Tomasz 54, 56, 248, 339, 340, 417
Ratuszna Hanna 300
Rduch Robert 88
Reale Giovanni 224
Regalica Barnim 107, 111, 112, 117
Regiewicz Adam 108, 194
Rem Goran 127
Rembowska-Pluciennik Małgorzata 65
Rettinger Mieczysław 98
Reymont Władysław Stanisław (właśc. Stanisław Władysław Rejment) 281, 282
Richards R.A. 341, 342, 354
Richardson Brian 65
Ricoeur Paul 236, 237
Riewicz Wsiewołod 34
Riffaterre Michael 67
Rilke Rainer Maria 67
Rimmon-Kenan Shlomith 66
Rochala Paweł 197
Rodziewiczówna Maria 9
Rogaczewski Grzegorz 285
Rogalski Aleksander 93
Rogoziński Julian 234
Rojek Marcin 303
Romaniuk Kazimierz 229
Rorty Richard 420
Rosebush Judson 426
Roszczynialska Magdalena 193
Rowling Joanne Kathleen 84, 252, 368
Rożek Lucyna 105
Rudolph Kurt 212
Runciman Steven 204, 206
Ryan Marie-Laure 66, 70, 71, 72, 73 80
Ryszard Lwie Serce, król 206, 343
Rzymowski Jerzy 166, 168, 170
- S**abak Joanna 276
Saint-Gelais Richard 72, 78
Saint-Germain de, hrabia 347

- Saladyn zob. Salah ad-Din
 Salah ad-Din 206
 Salwa Mateusz 66
 Samozwaniec Magdalena 9
 Sandauer Artur 93
 Sapkowski Andrzej 70, 174, 193–194,
 202–204, 208–209, 245–251, 253–
 260, 275, 339
 Saunders S. Kaye 346
 Sawney Nitin 66
 Scheerbart Paul 95
 Schössler Franziska 91
 Schulz Bruno 236
 Schwakopf Jerzy 206
 Scott Walter 29
 Scruton Roger 119
 Shakespeare William 174
 Sheckley Robert 27
 Shelley Mary 18
 Sienkiewicz Henryk 104, 194, 205–
 206
 Sieradzki Ignacy 22
 Simpson Jacqueline 417
 Skibniewska Maria 374, 376, 378,
 380, 385, 390, 398
 Skoczylas Joanna 360
 Skoneczny Marek 226
 Skov-Nielsen Henrik 65
 Skrobiszewska Halina 145, 146, 147,
 155
 Slamnig Ivan 128
 Sławek Tadeusz 93
 Sławiński Janusz 63, 67, 71, 162
 Słonimski Antoni 9
 Słowacki Juliusz 195–196
 Smith Daniel Wayne 325
 Smith Ian 66
 Smith John Maynard 220
 Smuszkiewicz Antoni 24, 105, 338
 Sobolewski Tadeusz 293
 Sokrates 220
 Sołowjow Władimir 30
 Sowiński Grzegorz 212
 Spaemann Robert 220
 Speina Jerzy 338, 339
 Stableford Brian 41, 52, 53, 60, 61,
 343
 Stachura Renata 193
 Stalin Józef (właśc. Iosif W. Dżugasz-
 wili) 123
 Stanula Emil 229
 Stefan (Szczepan), św. 291, 292
 Steinbeck John 164
 Stephenson Neal 79, 80
 Stewart Ian 406
 Stiller Robert 366
 Stoff Andrzej 298
 Stoker Bram 337, 338, 340, 341, 342,
 353, 354, 415
 Stoker Dacre 344
 Strabon, opat z Reichenau 181
 Strugacki Arkadij Natanowicz 19, 37
 Strugacki Boris Natanowicz 19, 37
 Strzelec Małgorzata 139, 140
 Stuibier Alfred 217
 Sullivan Michael James 160, 165, 166,
 168, 169, 170, 171
 Sułkowska Mariola 434
 Suvin Darko 76
 Suworowa Tatiana 37
 Swann S. Andrew (właśc. Steven Swi-
 narski) 354
 Swift Jonathan 53
 Swizralus Januarius 186, 187, 188
 Sylwanowicz Agnieszka 357, 401
 Szahaj Andrzej 104, 413, 420
 Szalsza Marek 289
 Szathmary Eörs 220
 Szekspir William zob. Shakespeare
 William
 Szelińska Józefa 91
 Szklarski Alfred 9
 Szklowski Wiktor 76
 Sznajderman Monika 160
 Szperlik Ewa 127, 128, 132
 Szyborska Wisława 160
 Śmietana Rafał 167
 Śmigielska Krystyna 155
 Święch Jerzy 108, 109

- Šepić Nenad 128
Šoljan Antun 128
- T**
Tabaszewska Justyna 277
Tambor Jolanta 263, 297
Tazbir Janusz 179
Tenžera Veselko 126
Termer Janusz 233
Tesla Nikola 279–280, 284
Todorov Tzvetan 29, 31, 37, 43, 46, 50, 51, 77, 84, 134, 135
Tokarski Ryszard 106
Tokarz Marek 103, 121
Tolkien Christopher 73, 74
Tolkien John Ronald Reuel 12, 34, 41, 49, 53, 54, 56–58, 61, 70, 73, 74, 76, 83, 136, 137, 139, 174, 248, 357, 358, 360, 366, 369, 370, 371, 373–387, 389–403, 405, 406, 417
Tomczok Marta 9
Toscano Alberto 325, 326
Trakl Georg 84
Trebus Juliane 84
Trepka Andrzej 15
Trębicki Grzegorz 58–59, 133, 134, 136, 140, 201, 359, 360, 370, 389
Tribuson Goran 128, 129, 131
Trocha Bogdan 54, 55–56, 61, 246–248, 251, 339, 340, 417
Turczyn Anna 118
Turkle Sherry 427
Twain Mark (właśc. Samuel Langhorne Clemens) 49
Tyler James Edward Anthony 74
- U**
Ulitz Arnold 88, 89, 99, 100
Ugniewska Joanna 159
Uniłowski Krzysztof 258
Urbaniak Paweł 169, 171
Urban Joanna 252
Urbańczyk Stanisław 196, 198
- V**
Verma Surendra 277
Verne Jules (właśc. Jules Gabriel Verne) 16, 17, 18, 20
- Visković Velimir 124, 127, 129, 130, 131
Voegelin Eric 212
Vogt Alfred Elton van 27
Vonnegut Kurt 45, 164
- W**
Waggoner Diana 359
Wagner Karl Edward 44
Wajs Joanna 77
Waniek Henryk 96
Ware Jim 374, 375, 376, 380, 381, 383
Waszkiewicz Dagmara 217
Waśkiewicz Paweł 303
Wedekind Frank 84
Weeks Brent 136, 139, 140, 141
Wells Herbert George 10, 16–19
Wertenstein-Żuławski Jerzy 310
Wędrowycz Jakub 108
Whiteside Anne 64
Wieleżyńska Ewa 167
Wierzbicki Jan 125, 129, 130
Więckowski Andrzej 229
Wiktoria, królowa 344
Windakiewicz Stanisław 179–180, 182
Winnicka Bożena 96
Wirth Andrzej 93
Wiśniakowska Lidia 268
Wiśniewska-Repeczko Izabela 344
Wiśniewski-Snerg Adam 231–239, 241–243
Witkowski Lech 97, 98
Wittgenstein Ludwig 104
Wittlin Józef 98
Władysław II, król 341
Władysław Jagiełło, król 205–206
Wojnakowski Ryszard 23
Wojtowicz Witold 179, 180
Wolniewicz Bogusław 104
Wołek Magdalena 434
Wołodichin Dmitrij 29, 37
Wójcik Andrzej 10
Wójtowicz Andrzej 424
Wroczyński Michał 343
Wyndham John 27

- Zagańczyk Mieszko 207, 208
Zajac Dagmara 340
Zajdel Janusz Andrzej 106, 108, 109, 110
Zawada Andrzej 159, 160
Zbrzeźniak Urszula 237
Zelazny Roger 34
Zgorzelski Andrzej 22, 23, 133, 290, 298, 339, 399, 400
Zidić Igor 128
Zieliński Bogusław 105, 127
Zieliński Edward Iwo 224
Ziemkiewicz Rafał Andrzej 105, 111, 112, 113, 117, 118
Zimniak Andrzej 112, 114, 116, 117
Ziomek Jerzy 67
Zwierzchowski Marcin 166
Zybura Marek 98
Żabski Tadeusz 56, 338
Żeleński Tadeusz (pseud. Boy) 103
Żukrowski Wojciech 9
Żurowski Maciej 11, 20, 161, 297
Żywiołek Artur 108

Noty o Autorach

Teresa Banaś-Korniak – doktor habilitowany, adiunkt w Zakładzie Historii Literatury Średniowiecza i Renesansu Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autorka kilkudziesięciu artykułów i szkiców naukowych poświęconych głównie literaturze i kulturze epok dawnej Polski, genologii staropolskiej, literaturze śląskiej, pojęciom komizmu i tragizmu w literaturze. Wybrane publikacje: *Tren polityczny i funeralny w poezji polskiej lat 1580–1630* (1994); *Pomiędzy tragicznością a groteską. Studium z literatury i kultury polskiej schyłku renesansu i wstępnej fazy baroku* (2007); *Arkadia i zło, miłość i śmierć, czyli o literackich antytezach w poezji polskiej renesansu i baroku* (2011). Współredaktorka piątego tomu *Staropolskich tekstów i kontekstów* (wraz z Janem Malickim; 2004).

Ewa Bartos – magister, asystent w Zakładzie Literatury Współczesnej Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania badawcze dotyczą związków literatury i psychologii, problematyki uwodzenia w literaturze, współczesnego romansu polskiego i powieści popularnej. Opublikowała trzy książki: *Skirolawki. O powieści erotycznej Zbigniewa Nienackiego* (2013); *Motory. Szkice o/przy Zegadłowiczu* (2013). *E/P. Szkice o literaturze „elitarniej” i „popularnej”* (2014). Współredaktorka tomów zbiorowych: *Różewicz: dodawanie* (2012), *Literatura popularna. T. 1* (2013).

Leszek Będkowski – doktor, adiunkt w Instytucie Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Jego zainteresowania badawcze dotyczą literatury polskiej XX i XXI wieku, ze szczególnym uwzględnieniem literatury popularnej, zwłaszcza szeroko pojętej fantastyki. Zajmuje się także komunikacją literacką, społecznymi kontekstami twórczości literackiej, związkami literatury ze współczesnymi dyskursami medialnymi oraz perswazyjnym oddziaływaniem wypowiedzi medialnych i literatury na odbiorców. Autor mo-

nografii *W poszukiwaniu prawdy. Zniewolone społeczeństwa w powieściach science fiction* Janusza A. Zajdla (2011).

Dominik Chwolik – magister, doktorant w Zakładzie Literatury Współczesnej Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zajmuje się twórczością Jarosława Marka Rymkiewicza, któremu poświęcił liczne publikacje. W kręgu zainteresowań Dominika Chwolika znajduje się między innymi problematyka „nekrografii”, związki romantyzmu ze współczesnością, historia oraz bibliistyka.

Ewa Drab – magister, doktorantka, lektor języka angielskiego i francuskiego w Zakładzie Badań Kanadyjskich i Przekładu Literackiego Instytutu Języków Romańskich i Translatoryki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania badawcze dotyczą przekładu literatury *fantasy*, przekładu audiowizualnego, w tym tłumaczeń elementów kulturowych w amerykańskich serialach komediowych, tłumaczeń gier wideo, literatury *science fiction* Quebecu.

Mirosław Gołuński – doktor, adiunkt w Katedrze Literatury Powszechnej i Komparatystyki Instytutu Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się na funkcjonowaniu mitu w literaturze, relacji zachodzącej pomiędzy historią idei a literaturą, powieści historycznej o średniowieczu (od romantyzmu do *historical fantasy*), twórczości Teodora Parnickiego. Opublikował książkę *Mity w twórczości Teodora Parnickiego* (2012).

Piotr Gorliński-Kucik – magister, doktorant w Zakładzie Literatury Współczesnej Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zajmuje się polską prozą współczesną, przygotował rozprawę doktorską o twórczości Jacka Dukaja. Publikował w tomach zbiorowych i czasopismach.

Elżbieta Hurnikowa – profesor w Instytucie Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, z którym jest związana zawodowo od 1987 roku. Badaczka twórczości Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, o której napisała dwie monografie: *Natura w salonie mody. O międzywojennej liryce Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej* (1995), *Maria Pawlikowska-Jasnorzewska (zarys monograficzny)* (1999, wyd. 2. popr. i uzup. – 2012). Drugi nurt jej zainteresowań to wiedeński modernizm i polsko-austriackie powiązania literackie i kulturowe. Efektem tych zainteresowań są książki: *W kręgu wiedeńskiej moderny. Z zagadnień polsko-austriackich powinowactw literacko-kulturowych* (2000). *W Cekanii i gdzie indziej. Studia i szkice o literaturze i kulturze austriackiej i polskiej* (2011). Jest także autorką artykułów na temat literatury Młodej Polski, literatury i kultury austriackiej, a także publikacji popularyzatorskich dotyczących życia literackiego regionu częstochowskiego.

Maria Janoszka – magister, doktorantka w Zakładzie Literatury Oświecenia i Romantyzmu Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania badawcze dotyczą literatury XVIII i pierwszej połowy XIX wieku (szczególnie twórczości Jana Potockiego), dziedzictwa oświecenia w wiekach późniejszych; prowadzi badania z wykorzystaniem metod komparatystycznych i intertekstualnych. Opublikowała między innymi szkice na temat dzieł Jana Potockiego, Stanisława Trembeckiego, Friedricha Schlegla, Juliusza Słowackiego i Herberta Rosendorfera.

Oskar Kalarus – magister, doktorant w Zakładzie Historii Literatury Oświecenia i Romantyzmu Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W 2009 roku otrzymał certyfikat tłumacza z języka japońskiego. Naukowo zajmuje się przede wszystkim historią literatury XIX wieku. Współredaktor tomów zbiorowych *Zygmunt Krasiński. U stóp pomnika* (2012) oraz *Dziedzictwo romantyczne. O (nie)obecności romantyzmu w kulturze współczesnej* (2013). Jest autorem artykułów na tematy związane z filmem i dialogiem międzykulturowym, ze szczególnym uwzględnieniem relacji polsko-japońskich. Przygotowuje rozprawę doktorską o literackich świadectwach pierwszych kontaktów polsko-japońskich.

Kinga Kasperek – magister, doktorantka w Zakładzie Literatury Współczesnej Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Publikowała w „FA-arcie”, „Opcjach”, „artPapierze” i „Śląskich Studiach Polonistycznych”. Zajmuje się krytyką feministyczną, problemami rynku wydawniczego i literaturą najnowszą.

Michał Kisiel – licencjat, student Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych na Uniwersytecie Śląskim. W 2013 roku obronił pracę dyplomową poświęconą tropom okaleczenia w wybranych sztukach Samuela Becketta w kontekście filozofii Alaina Badiou. Obecnie pisze pracę magisterską, w której zajmuje się problematyką podmiotu w teorii literatury oraz filozofii najnowszej. Ponadto jego zainteresowania badawcze dotyczą relacji między filozofią i literaturą, postmodernistycznych odczytań historii oraz współczesnej myśli francuskiej. Publikował w tomach zbiorowych i „FA-arcie”.

Elżbieta Kruszyńska – doktor, adiunkt w Zakładzie Antropologii Literatury i Edukacji Polonistycznej Instytutu Literatury Polskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zajmuje się literaturą dla dzieci i młodzieży, w szczególności powieściami pensjonarskimi powstałymi w dwudziestoleciu międzywojennym (*Dydaktyczny charakter powieści dla dziewcząt w dwudziestoleciu międzywojennym*, 2009), a także współczesnym pisarstwem dla najmłodszych odbiorców, antropologią literatury oraz dydaktyką nauczania

języka polskiego w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej. Swoje prace publikowała między innymi w „Litteraria Copernicana”, „Polonistyce”, „Literaturze Ludowej”, „Języku Polskim w Szkole” oraz opracowaniach zbiorowych. Członek Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza oraz polskiej sekcji The International Board on Books for Young People (IBBY).

Antonina Kurtok – magister, doktorantka w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zajmuje się współczesną literaturą i kulturą chorwacką, tendencjami i zjawiskami kultury zarówno wysokiej, jak i popularnej. Jej zainteresowania naukowe skupione są wokół szeroko rozumianych chorwacko-węgierskich kontaktów literackich oraz wzajemnych relacji historycznych i kulturowych tych krajów.

Jacek Kwosek – doktor, adiunkt w Zakładzie Historii Literatury Średniowiecza i Renesansu Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zajmuje się zagadnieniami z pogranicza historii literatury, retoryki, filozofii i teologii, zwłaszcza filozoficznymi aspektami teorii poezji Macieja Kazimierza Sarbiewskiego. Jego najważniejsze publikacje to: *Erystyka czyli O sztuce prowadzenia sporów. Komentarze do Schopenhauera* (z Agnieszką Budzyńską-Dacą; 2009), *Kategoria miłosierdzia w kazaniach księdza Piotra Skargi* (2013).

Krzysztof M. Maj – magister, doktorant w Katedrze Antropologii Literatury i Badań Kulturowych Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Współpracuje z Utopian Studies Society, publikował na łamach „Ruchu Literackiego”, „Zagadnień Rodzajów Literackich”, „Hybris”, „Polisemii” oraz czasopism popularnonaukowych. Redaktor naczelny kwartalnika „Creatio Fantastica”. Obecnie pracuje nad książką *Allotopie. Topografia światów fikcyjnych* oraz rozprawą doktorską z zakresu teorii i historii światotwórstwa.

Ewa Mirasiewicz – magister, doktorantka w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania badawcze dotyczą współczesnej literatury niemieckojęzycznej, języka i literatury fińskiej, fantastyki. Tłumaczka artykułów naukowych. Publikowała na łamach „Germanica Wratislaviensa”.

Katarzyna Niesporek – magister, doktorantka w Zakładzie Literatury Współczesnej Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zajmuje się polską poezją drugiej połowy XX wieku oraz poezją najnowszą. Autorka monografii „*Ja*” *Świetlickiego* (2014).

Hanna Sieja-Skrzypulec – magister, doktorantka w Katedrze Historii Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu

Jagiellońskiego. Absolwentka Studium Literacko-Artystycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Bada problematykę i uwarunkowania twórczego pisania na gruncie polskim. Współautorka scenariusza filmu *Nasza zima zła* w reżyserii Grzegorza Zaricznego.

Piotr Stasiewicz – doktor, adiunkt w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu w Białymstoku. Jego zainteresowania badawcze skupiają się na wieku XVIII w kulturze, sztuce, filozofii i literaturze, historii fantastyki, teorii badań i interpretacji literatury *fantasy*, interseksualności i postmodernizmie w literaturze. Autor monografii *Poezja Tomasza Kajetana Węgierskiego* (2012); współautor (wraz z Markiem Kochanowskim) książki *Modernizacja tradycji w wybranych utworach współczesnej kultury popularnej* (2013).

Olesya Stuzhuk – doktor, naukowy współpracownik Instytutu Literackiego im. Tarasa Szewczenki w Państwowej Akademii Nauk Ukrainy. Zainteresowania badawcze: teoria literatury (terminologia, gatunki literackie), fantastyka. Wybrane publikacje: *Жанр, мегажанр, метажанр як теоретичні проблеми* (2010), *Художня фантастика як теоретична проблема* (2012).

Krzysztof Uniłowski – profesor w Zakładzie Literatury Współczesnej Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, prezes Towarzystwa Literackiego im. Teodora Parnickiego, zastępca redaktora naczelnego kwartalnika literackiego „FA-art” i „Śląskich Studiów Polonistycznych”. Laureat Nagrody im. Kazimierza Wyki (2010). Wybrane publikacje: *Skądinąd. Zapiski krytyczne* (1998), *Polska proza innowacyjna w perspektywie postmodernizmu. Od Gombrowicza po utwory najnowsze* (1999), *Koloniści i koczownicy. Szkice o najnowszej prozie i krytyce literackiej* (2002), *Granice nowoczesności. Proza polska i wyczerpanie modernizmu* (2006), *Kup Pan książkę! Szkice i recenzje* (2008), *Prawo krytyki. O nowoczesnej i ponowoczesnej świadomości literackiej* (2013). Autor licznych rozpraw w czasopismach i tomach zbiorowych.

Krystyna Walc – doktor, pracownik Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Członek Stowarzyszenia Literacko-Artystycznego „Fraza”. Zajmuje się literaturą i sztuką okresu Młodej Polski, związkami literatury i sztuk plastycznych oraz współczesnym horrorem literackim. Autorka haseł dotyczących horroru w *Słowniku literatury popularnej* oraz publikacji na temat horroru i postaci wampira we współczesnej kulturze (w czasopismach i pracach zbiorowych). We współpracy z Pracownią Literatury i Kultury Popularnej oraz Nowych Mediów Uniwersytetu Wrocławskiego przygotowuje bibliografię przedmiotową dotyczącą literatury i kultury popularnej (od roku 2008). Jej najnowsze zainteresowania badawcze to postać księcia Drakuli we współczesnej kulturze oraz polska powieść kryminalna okresu PRL-u.

Katarzyna Wasilewska – magister, doktorantka na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Przygotowuje pracę doktorską *Metafory w języku polskich prac językoznawczych pierwszej połowy XX wieku*. Jej zainteresowania badawcze dotyczą językoznawstwa kognitywnego, filozofii nauki, fantastyki naukowej jako zjawiska kulturowego.

Elżbieta Wojnowska – magister, doktorantka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Interesuje się literaturą i kulturą Europy Środkowej i Wschodniej, zwłaszcza czeską i ukraińską. Przygotowuje pracę dyplomową na temat czeskiego komiksu. Współpracuje ze Stowarzyszeniem Społeczno-Kulturalnym „Polska-Ukraina” w Poznaniu oraz portalem informacyjnym eastwestinfo.eu. Zajmuje się literaturą *fantasy*.

Anna Wróblewska – licencjat, studentka Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W kręgu jej zainteresowań znajdują się literatura fantastyczna, zjawiska kultury popularnej, dziewiętnastowieczna proza. Wybrane publikacje: *Infantylicyzacja kultury – w poszukiwaniu utraconej młodości?*; *Jane Austen – reinterpretacje*; *Ja i on, on i ja. Wariacje socjologiczne na temat powieści kryminalnej*.

Redakcja
MAGDALENA STARZYK

Projekt okładki
LUCJAN DYŁĄG

Redakcja techniczna
MAŁGORZATA PLEŚNIAR

Korekta
LIDIA SZUMIGAŁA

Łamanie
GRAŻYNA SZEWCZYK

Copyright © 2014 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-298-7
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-299-4
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 30,0. Ark. wyd. 34,0. Papier
Alto 80 g, vol. 1.5. Cena 52 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Literatura popularna

Tom 2 Fantastyczne kreacje światów

Więcej o książce

CENA 52 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-299-4